

Mislili so na večih krajih na to, da bi se uradno določil čas, pred katerim se ne sme branje začeti. Po nekaterih krajih je že to tudi v navadi. To je dobro. Če se v tem ozira na posebne okoliščine, tedaj je vsekako najbolje, da se vpelja taka navada v vse kraje, v katerih so enake razmere. Škode ne bode nikomur veliko, koristi bode pa za vse veliko.

Kmetijsko slovstvo.

1. „Zemljiščni prihodki“. Tako je ime lični knjigi, katero je nemški spisal dr. J. B. Lambl, profesor na c. kr. českem tehničnem vseučilišču v Pragi, prodaja pa Fran Rivnač, knjigar v Pragi. Cena 170 strani štejoče knjige nam ni znana.

Gosp. spisatelj dokazuje v svoji knjigi, da je kmetijstvu in živinoreji namen in sicer skupaj to, da se iz zemljišča pridobi toliko, kolikor je sploh mogoče. Po njegovi misli nista ni kmetijstvo ni živinoreja za-se, ampak oboje skupaj stori, da se zemljišče izkoristi, kolikor je pri njem možno.

Krivo je zato, ako se računji posebej, koliko vrže kmetijstvo in koliko živinoreja. Kolikor mi sodimo, ima skušeni g. profesor prav in le želimo, da se prevstvari kedaj zemljiščni davek po njegovem navodu. Spisal je namreč to knjigo najbolj iz tega namena, naj pokaže, da je kriva podlaga doslej temu davku in da se dela kmetovalcem po njem krivica.

Veliko večji je namreč prihodek iz zemljišča, ako se računji to, kar dobi kmetovalec iz poljedeljstva in kar reši iz živinoreje. V resnici pa ne dobi nikoli toliko in če se tedaj vzame prvi račun za podlago davka, tedaj je ta veliko višji, kakor je prav.

Pridejal je g. spisatelj ne konci te druge izdaje svoje knjige načrt, kako da se naj postava gledé na zemljiščni davek predrugači, da ne bode krivice kmetovalcem. Kakor se torej vidi, je namen knjigi dober, na korist kmetovalcem in našim poslancem in tacim možem, ki imajo besedo pri izpeljevanji davčnih postav, ne bode brez koristi, ako si prečitajo to knjigo, za druge pa ni pisana in tudi ni za-nje.

2. „Spodnjega Štajarja zbornik napisov trgovcev, tovarnarjev, kupcev in obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, biležnikov in graščakov z dodatkom vseh uradov, poveljništev, poštnih in telegrafnih postaj, župnij, šol, društev in zadrug v c. kr. okr. glavarstvih Maribor, Celje, Ptuj, Radgona, Ljutomer, Slov. Gradec, Lipnica in Brežice s popolnim alfabetičnim zapiskom krajev v spodnje-štajarskih občinah. Po uradnih virih sestavljen“. Cena je knjigi 2 fl. 50 kr. ter se dobi pri založniku g. Leop. Kraliku, poprej Ed. Janschitz v Mariboru.

Kar daje le-ta knjiga, to pové nje naslov

sam, saj je dosta dolg. Mi nimamo k temu veliko dostaviti. Kar obeta knjiga v svojem naslovu, to tudi izvrši in kolikor smo mi uvideli, še precej dobro. Glavni kraj vsake občine navaja se skorej povsod tudi s svojim slovenskim imenom a to ime pač ni vselej, iz večine pa je vendar-le še prilično pravilno. Škoda, da ni pri drugih krajih slov. imena.

Za trgovce in sploh za ljudi, ki prodajajo ali kupujejo kaj na Spodnjem Štajarji, olajšuje ta zbornik njih občevanje prav gotovo in njim tudi cena knjige, ki se zdi v prvem hipu visoka, ne bode prevelika.

Da smo o teh dveh knjigah govorili, tega je krivo to, da sta nas gg. izdatelja za to prosila in ko smo si knjigi ogledali, prepričali smo se, da je njiji vsaka vredna, da jo priporočimo. Se vé, da ji priporočamo le tistim, katerim sodimo, da utegne katera biti na korist, nikakor pa ne velja to našo priporočilo za vse. Kar lahko koristi temu, to je po gostem desetim drugim brez vse koristi.

Razstava konj.

Vsako leto se godé proti jeseni v krajih, kjer je bolja konjereja doma, razstave konj ter se združuje z njimi obdarovanje najboljih ali najlepših živali, če so sicer zarod kake c. kr. žrebčarije. Za gorenje slov. gorice vrši se taka razstava po navadi v Št. Lenartu.

Tako tudi letos, bila je dne 5. septembra na tamošnjem pašniku. Predsednik komisiji za obdarovanje je bil vitez Haupt in pa vitez Wachtler. Kar se je pripeljalo živali, bile so vse lepe, deloma pa prav lepe, posebno 3 in 4letne kobile so se prav dopadale in to daje upanje, da bode za slov. gorice sčasom lepa kupčija ravno s konji.

Škoda, da nekaj živali, jako lepih, ni moglo biti obdarovanih, ker njih posestniki niso mogli dokazati, da so živali zarod kake c. kr. žrebčarije ali vsaj uradno potrjenega žrebca. Na to torej naj gledajo za naprej posestniki. Res, da človek ne redi živali za to, da dobi za njo darilo, vendar pa mu ni ljubo, če gleda, da nesó druge, slabše darilo, njegova žival pa ga ne dobi, da-si je veliko lepša.

V celem se je razdelilo 450 srebrnih goldinarjev in so dobili za kobile z žrebetom darila ti-le posestniki: Martin Muršec iz Radehove, Filip Rotman iz Partinja, Janez Čeh iz Spodnje Voličine, Ignacij Mulec iz Partinja, Matija Skamlec iz Gornje Žrjavice, Jan. Klemenčič iz sv. Trojice, Alojzij Velebil iz sv. Petra, Jurij Zelenik iz Radehove in Janez Novak iz Bohove.

Za 4letne kobile pa so prejeli darilo ti-le: Janez Čep iz Sp. Jakobskega dola, Ana Šabeder iz Zamarkove, Franc Kosol iz Gočeve,

je bila zbrana vsa šolska mladina in na sto in sto prebivalcev iz trga in iz okolice. Mili naš vladar so poslali prelepo darilo 4000 gld. ter so dovolili, da se sme imenovati Franc Jožefova šola. Dne 15. avgusta t. l. je tukajšnja slovenska okrajna posojilnica v proslavo štiridesetletnice darovala 1000 gld. za novo šolo v Ljutomeru, 200 gld. ljudski šoli pri Mali nedelji, 100 gld. za šolo v Cezanjevcih in po 100 gld. za šolska vrta v Vržeji in na Cvenu. Dne 18. avgusta imel je narodni zastop Ljutomerski ob osmih zarano sejo in je tudi v proslavo štiridesetletnice daroval 3500 gld. za novo šolo v Ljutomeru, 500 gld. pa za šolo pri sv. Križi. — Velečastiti gospod dekan so najpred blagoslovili temeljni kamen ter so v svojem govoru rekli, da je vsake krščanske šole najmenitnejša naloga vzgojevati otroke v krščanskem duhu. Lepe so bile njihove besede in vsem starišem prav iz sreca govorjene. — Potem je govorilo še več gospodov. Omenjam g. okr. glavarja, Ljutomerskega župana in profesorja doktorja Križana iz Varaždina. Toti gospod je, naglaševal da je slovenske šole dolžnost vzgojevati takše otroke, ki ljubijo svoj narod, svoj materinski jezik in zemljo, ki jih redi. To so krepke besede, zlata vredne. — Za njim so govorili deželni poslanec gospod Ivan Kukovec. Ni ga človeka v našem okraji, ki jih ne bi poznal in ni ga poštenega Slovenca, ki jih ne bi spoštoval. Gospod Kukovec so naš neustrašeni vodja; oni so naš neutrudljivi oča, v katerega ima ves slovenski okraj Ljutomerski popolno in neomahljivo zupanje. Naj se sovražniki zaganjajo v njih, kakor hočejo, mi se bomo zmiraj zbirali okoli njih. Njihove velike zasluge je spoznal tudi naš presvitli cesar ter jim je že pred leti v znamenje svojega visokega spoštovanja podaril zlati križec Franc-Jožefovega reda. Ko so gospod Kukovec stopili na oder, da bi izpregovorili, nastala je tihota. Govorili so nam o življenji našega milega cesarja ter nam kazali, koliko stori za svoje narode, za lepo Avstrijo. Povedali pa so nam tudi, da je cesar Franc Jožef I. ustvaril postavo, ki zapoveduje, da so v Avstriji vsi narodi jednako pravi in da ima vsak narod nedotakljivo pravico čuvati in gojiti svojo narodnost in svoj jezik! Kazali so našim slepim sovražnikom, kako zvest je narod slovenski premilemu vladarju. Grd lažljivec in obrekovalec je tisti, ki si upa dvomiti nad zvestobo naroda našega! Čvrsto so donele zlate besede izvrstnega govornika. Zapišimo si jih globoko v srce. Ostanimo za vselej zvesti sinovi mile naše slovenske domovine in prelepe Avstrije. — Potem je še govoril g. nadučitelj Jože Horvat očetom in materam ter jih navduševal, da bi vsi z združenimi močmi pomagali dogotoviti začetno delo. S tem je bila slavnost predpoldnem končana. Nekdo.

Iz Ljubnega. (Domoljubna izjava.)

Ker o proslavljeni 40letnici vladanja Njih veličanstva cesarja Franca Jožefa I. dne 19. avg. koju je občina Ljubno priredila, do sedaj nisem čital še v Vašem listu poročila, usojam si jaz ovo slavnost nekoliko opisati. Priznati moram, da je bil 18. in 19. dan meseca avgusta v vso čast vrlim Ljubenanom. Vže v soboto vršeče se priprave, mnogobrojne slovenske in cesarske zastave, lepi mlaji in mično okinčane hiše pričale so jasno o vsesplošnjem navdušenju ljudstva za kolikor mogoče dostojno praznovanje redke in velike slavnosti. Zvečer pa ob 1/2 9. uri, ko je že temna noč svoje krilo razpela, naznani gosti strel topičev začetek slavnosti, milo trijančenje zvonov se oglašči, hiše po trgu se krasno razsvetlijo in na trgu pred župnijsko cerkvijo zbrani domači pevski zbor zapoje v navzočnosti uredjene prostovoljne požarne brambe in mnogobrojnega ljudstva zbrano cesarsko himno, kateri so sledili zrak pretresajoči „živio!“ Potem zasvira Lučka godba in se začne mirozov po trgu. Drugo jutro, v nedeljo, zbralo se je na „forštu“ obilno število v občini bivajočih rezervnikov in domobrancev, od koder so se ob 1/2 10. uri združeni s prost. pož. brambo pred občinsko pisarno pridružečim se občinskim odborom, krajnim šolskim svetom in šolsko mladino, korakali v župnijsko cerkev, kjer je bilo blagoslovljenje krasne šolske zastave, šolski mladini v spomin 40letnice Njih veličanstva podarjene. Od tod bila je procesija na Rosulje in tam slovesno sv. opravilo z zahvalno pesmijo. Po službi božji podali smo se na „foršt“, kjer je bilo za veselico vse priredjeno. Na krasno okinčani oder stopi preč. g. župnik ter mnogobrojnemu od daleč in blizo došlemu ljudstvu pomen slavnosti razloži, in k sklepu zakleče Njih veličanstvu trikrat „živio“, katerega je ljudstvo navdušeno, gromovito ponovilo in pevski zbor je cesarsko himno zaoril. Zatem sledilo je defiliranje vojakov in prostov. pož. brambe pred podobo Njih veličanstva, pogostovanje šolarjev s tombolo, petje, godba in sploh prosta zabava. Le prekmalu nas je razgnala temna noč na naša domovja. Preč. g. župniku pa, ki so 100 komadov knjižice „Naš cesar Franc Jožef I. za razdelitev iz svojega kupiti doizvolili, dalje vrlemu g. županu, kakor tudi slav. občinskemu odboru, krajnemu šolskemu svetu, ter drugim sodelovateljem pri slavnosti in sploh narodnim Ljubenanom ključem: slava!

Z Remšnika. (Cesarska 40letnica.)

„Bog ohrani, Bog obvaruj nam cesarja Avstrijo“ sliši se povsod peti ne samo v trgih in mestih, temveč tudi na visokih hribih; kjer presvitlemu cesarju vdano slovensko ljudstvo prebiva, ki svojega deželnega očeta pristrčno ljubi in spoštuje kot obče znanega dobrotnika. Ker slišimo, kako si narodi sploh prizadevajo

40letnico presvitlega cesarja Fran Josipa I. dostojno in slavno obhajati, nam ni bilo mogoče prezirati tega, stopili smo tudi mi v kolo drugih krajev in sel, in storili, kar je bilo le mogoče. Že na večer pri prvem mraku, dne 11. septembra je gromovito pokanje možnarjev oznanjevalo svečanost za prihodnji den. Nad sto kresov je gorelo po Remšniških hribih in raketah ali metalni ogenj, katerih je nad 30 zrak razsvitljevalo in kazalo: kakor plamen in ogenj hiti proti nebu, enako se vzdigujejo prisrčne prošnje vernega slovenskega ljudstva polne vdanosti do presvitlega nam vladarja v nebeske višave, da bi še mili Bog, oča in vladar vseh narodov, po široki zemlji mnogo let ohranil in obvaroval našega presvitlega cesarja vsake nesreče in nezgode! Dne 12. septembra bila je skušnja iz veronauka, pred katero so velečastiti g. dekan Anton Jazbec, slovesno sv. mešo brali in Te deum ali zahvalno pesem h koncu sv. meše zapeli. Navzoči so bili učenci in drugo ljudstvo v zahvalo, da je ljubi Bog dal presv. cesarju 40. leto svojega vladanja dočakati. Na slednje zapela se je tudi cesarska pesem, pri kateri so zopet možnarji navdušenje povzdigovali. Po skušnji se je šolska mladina peljala v učilnico, pred katero je bil slavolok ovenčan z zastavami trobojnicami in z napisom: „Slava Franu Josipu I.“ V šoli je načelnik kr. šol. sveta nagovoril šolsko mladino in razjasnjeval, kako milega in dobrotljivega očeta imamo v Avstriji, ki hoče vse narode osrečiti in povsod pomaga, kjer je le kaka potreba. Tudi naši šoli je podaril 200 gld. v dozidanje II. razreda. Učenci so zapeli nekatere pesmice prav živahno, kakor: „Po jezeru“ itd. in prednašali „Cesar in ribičev sin“, „Človek brez domoljubja“, „Domovina“, „Spartanka“ živo in s ponosom. Dobil so vina in kruha, da so k sklepu navdušeno klicali presv. vladarju „živio!“ Marljivejši so bili podarjeni z molitvenimi in drugimi knjižicami in darili. Za spomin na 40letnico se je letos že v spomladi napravil šolski vrt za drevnico, da se bo mogla mladina v sadjereji podučevati in se tako ležje spominjati svečanosti. Tudi stojita že dve zeleni lipici pri štepihu v spomladi vsajeni zraven drugih sadnih dreves, kar bo nam v veden spomin na 40letno vladanje našega presv. cesarja Fran Josipa I. Bog ga živi in ohrani še mnogo let!

Iz Središča. (Smrtna kosa.) Dne 27. p. m. je tukaj umrl za sušico g. Franc Sanjkovič, pravnik tretjega leta na c. kr. vseučilišču v Gradcu. To je v tem okraju že tretji vseučiliščnik, ki je tega desetletja umrl za sušico. Dne 21. julija 1881 je umrl na Krčevinah pri sv. Miklavži Fran Trstenjak, ki se je baš pripravil za profesorsko skušnjo na Dunaji; mladenič bistre glave in blagega srca; dne 22. julija 1883 je izdahnul v Središču dušo svojo

Vinko Dečko, bogoslovec I. tečaja v Zagrebu, ki bi bil s časom dober govornik, a letos nam je nemila smrt vzela Frana Sanjkoviča. Pokojnik se je porodil dne 5. avgusta 1865, izvršil je osnovne šole doma v Središču, dva gimnazijska razreda na Ptuj, a ostale v Mariboru. Bil je zelo priden, marljiv dijak; v četrtem razredu je dobil celo darilo iz Štajarske zgodovine, tako dobro se je ta predmet učil. Po končani osmi šoli je izvolil pravoslovje za svoj bodoči poklic; bil je vedno zdrav, čil in krepek, da ga je bilo veselje pogledati, toda meseca avgusta lanskega leta je začel kri bljuvati. Brž ko ne se je kje na lovu prehladil, ker je bil strasten lovec, no vendar je v kratkem ozdravel ter se čutil tako krepkega, da je mogel v Gradec. Letos se je po leti ta bolezen ponovila, in ko je pokojnik prišel 16. julija domov, bil je videti zelo slab, njegov poprcj krepek in zvoneč glas je bil tih in hrpav, s časom se je moral vleči in ni več vstal. Pokojnik je bil čednega vedenja, miren in tih, samo ako je trebalo peti, zavrnil je njegov krepki glas, da ga je bilo milina poslušati. Ljubili so ga povsod, kamor je prišel. Videl sem na njegovem domu štiri brzojave, katere je dobil dan pred smrtjo od svojih sošolcev in prijateljev, med katerimi me je najbolj zanimal brzojav iz Ljubljane, ker sem na njem čital ime mladega nadepolnega pesnika Gestrina. Pol ure po njegovi smrti je prišlo pismo iz Gradca, v katerem sem čital, kakó željno ga pričakujejo v Gradec njegovi sodrugi „Triglavni“ kot svojega podpredsednika. Sprevod je bil jako lep. Doma so mu zapeli: „Blagor mu, ki se spočije“; a na pokopališču pa: „Nad zvezdami.“ Sedem gospodov duhovnikov in štirje bogoslovci so spremljali milega pokojnika. Sprevod je vodil njegov stric, velečastni gospod Fr. Sanjkovič, duhovnik v pokoji. Na pokopališču je krasno govoril njegov prijatelj g. Ivan Glaser, pravnik, ki mu je prišel od sv. Marije Device iz Pušave na sprevod. Na njegovem grobu žalujejo pošteni roditelji, brat in dve sestrici, a mi njegovi prijatelji in znanci mu kličemo tožnega srca: Počivaj v miru, blaga duša, vredna, da se ti postavijo na spomenik besede:

Poln sladkih in veselih nad,

V mladosti, ah, v najlepši dobi,

Ko bi še živel, delal rad,

Počivaš že v preranem grobi.

Zemeljskih rešen si nadlog,

Nebeško radost daj Ti Bog!

B. Fl—g—č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Minister za zunanje zadeve, grof Kalnoky, se je v nedeljo, dne 16. septembra odpeljal v Friedrichsruhe k želež-